Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku raksti (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Peters basnizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 46. Sestdeen, 16. nowembrî. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes daudſ peenemschanas weetàm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kà: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstellescha nas laipni peenemt.

Par ehku jumteem laukſaimneezibâ.

I.

Agrakôs laikôs laukſaimneeki paschi sawas ehkas buhweja, kas tik ween saimneezibâ bija wajadsigas. Jk katrs kalps prata ar zirwi tà apeetees, ka schis darbs nereti gluschi brangi isdewàs. Saimneeks pats bija meistars, kalpi bija par algadscheem. Tas ihstais laiks, kad ehkas buhweja, bija pawasara schkihdona, kad nekozitu newareja darit. Pa seemas mehnescheem peeweda balkus, marta mehnesî pahrlaboja wajadsigos semkopibas rihkus, aprilim tuwojotees, ikweens kehràs pee wajadsigo ehku uszelschanas, zaur ko saimneezibâ daschs kreetns grasis tika aistaupits. Tagad tas wiss zitadi tapis. Ne saimneeks, ne kalps wairs neprot pakschus iszirst. Pat weenkahrschas zuhku kuhtinas saimneeki wairs paschi neprot usbuhwet, daudsi ari pat ne sawus semkopibas rihkus ustaisit, isdod wisu to meistarim, kamèr wisas agrakajas rijas lihdſ ar dsihwojameem kambareem bija paschu saimneeku roku darbs; ja daudſ, tad logu rahmus dewa galdneekam pagatawot. Ta, sinams, ir noschehlojama buhschana, leezina no ta, ka saimneeki zenstin zenschas sawas isdoschanas pawairot, kamèr eenemschanas gadu no gada paleek plahnakas. Nereti saimneeks par weenkahrschas kuhts uszirschanu ismaksà 40 rbl., kurus pats waretu gluschi labi pee sawa darba nopelnit, ja tikai netruhktu duhschas, nemt zirwi rokâ un ar to rihkotees, kà peenahkas. Runajot par to, waj meistaru jeb ari paschu saimneeku buhwetas ehkas ir labakas, janàk pee pahrleezinaschanàs, ka paschu saimneeku buhwetas ir leetderigakas, kamèr meistaru buhwetàm nereti wehjsch swilpo zaur katru pakschi un schkirbu, lai ari tahs no ahreenes ir glihtakas par paschu buhwetàm. To wisu wehrâ nemot un ari eewehrojot muhsu truhzigos apstahklus, mums gan wajadsetu pee pahrleezinaschanàs nahkt, ka ir daudſ labaki, kad turamees pee tehwu tehwu eeraschas, ka raugam winu labos tikumus zaur sawàm plaschakàm sinaschanam un labaku sajehgu isdailot un tà tahs atkal pahrwest un peeweenot muhsu laiku wajadsibam, zaur ko mehs no weztehwu nizinaschanam issargatos, kuri ar pilnu teesibu mums pahrmet, ka naudu gan protot tehret, bet ne winu taupit, tad ari ironiska tautas dseesma uſ mums wairs nesihmetos, kas saka:

Tehwa, tehwa tu dehlin,
Bet ne tehwa padomina;
Jstehreji tehwa naudu,
Pahrdew' tehwa kumelin.

Tàpat kà tas ar paschu ehku buhwi, tà tas ari ir ar ehku jumteem, kur nereti noteek jo leela isschkehrdiba un neapdomiba. Saimneeki reti kad wihscho pahrdomat un aprehkinat, kuri jumti laukſaimneezibâ tee derigakee un ari lehtakee. Lai nu schinî sinâ buhtu kahds paraugs preeksch teem, kas ar apdomu pee leetas grib kertees, tad sekoschâs rindinâs pahrrunasim daschado jumtu ihpaschibas.

Wispirmee un wezakee jumti Widsemê gan buhs bijuschi lubu jumti, kuri tapa schahdejadi pagatawoti: Seemâ eegahdaja kahdas asis labas preeschu malkas, tà sauktas skalu malkas, un lihdſ ko eesahkàs pawasari atkusnis un koks jau drusku atlaidàs, tad saimneeks lihdſ ar puischeem plehsa lubas 5—6 pehdu garas un 3—5 zollas platas. Ja laiks tik ahtri neatlaidàs, kà bija wajadsigs, tad salika malku rijâ, tur to atkauseja un tad plehsa. Kad pawasarâ ehku pats bija usbuhwejis, tad to ar lubam noklahja. Pati noklahschana koti weenkahrscha. Lubas tapa diwi wai trihs kahrtam liktas, arween tà, ka treschà luba stahweja tai wirsû, kur diwas apakschejàs lihdsas stahweja. Spahres iszirta ar sakni, kuru aptehsa un peenehmigaku nozirta un nosauza par kakaschu. Spahres tapa tà sasleetas, ka saknes gals jeb kakascha nahza uſ augschu. Uſ schihm kakascham jumta garumâ tapa uslikts 4 zollas plahns notèsts bakkis, lubstajs, pret kuru lubu gali atmetàs, ka newareja noslihdet semê. Kad pirmà rinda lubu bija nolikta, tad wirs lubam 3 pehdas atstatu uslika kahrtis un galus ar rihkstem peegreesa; uſ schim kahrtim wehl uslika eerobotus blukus, kurus par stekeem sauza. Scho steku augschgalâ uslika otru lubstaju un tad likâ atkal otru rindu lubu, kuras tàpat, kà pirmejàs peestiprinaja. Ja jumts bija leels — augsts, tad likâ wehl trescho rindu, kamèr sneedsàs lihdſ korai. Schee jumti saimneekeem wairak nemaksaja kà darbu. Winu isturescha nas laiks bija 20 gadi; lubas gan ari tad wehl nebija sapuwuschas, bet zaur wehjeem sagrosijuschàs, zaur ko nu winas atkal wajadseja pahrkraut. Muhsu laikôs schos jumtus wairs neleeto, tapèz ka preeksch lubam newar dabut derigas malkas; bes ta ari jaatsist, ka schee jumti daudſ koku patehreja. Widsemê schos jumtus wairs redſ tikai Palsmanes un Welanas draudsês. Pehz lubu wezuma raugotees jasaka, ka daschas buhs wezakas par 50 gadeem. Protams ar reises uskrauschanu winas newar tik ilgi stahwet.

Tagad schee jumti ari schinî apgabalâ sahk sust, bet newis peepeschi. Weztehwu eerascha teek ar jaunlaiku ismanu pahrlabota. Tagad lubas plehsch tikai 3 pehdas garas un tad ar schkehrsu pahrliktàm kahrtim waj nu peeurbtas jeb peenaglotas. Schee jumti jau isskatas deesgan brangi.

Pehz lubu jumteem wairak leetotee ir salmu jumti, kuri wehl muhsu doenkàs wisu wairak teek likti. Scho jumtu istureschanas laiks ir daschads. Labs salmu jumts istur pat 50 gadus, bet tahdu darbu muhsu laudis neprot strahdat, naw ari wairs tahdu salmu, labi ka muhsu deenâs salmu jumts istur pusi no augschminetà laika, tas ir 25 gadus. Pee salmu jumta ir leela starpiba, kà tas teek nostrahdats. Wisu leelo stiprumu jumtam dod stipra salmu peeseeschana un ari tas, kà jumikis schkestras jeb ari schkeistinas, kà winas nu katrâ pusê sauz, pareisâ weetâ usseen. Koti maſ istur jumts, ja schkestras par tuwu pee salmu resgaleem usseen, ari naw labi, ja par daudſ tahlu, jo tad wehjam ir eespehjams salmu galus zilat. Tapèz pee schi darba jabùt koti usmanigam. Wezôs laikôs schee jumti bija eeteizami, bet tagad tee isnàk par dahrgeem, kà to pehzak redsesim. Agrakôs laikôs tapa koti daudſ lihdumu strahdats, kurôs paauga rudsi, meeschi, ausas un lini

„Mahjas Weesis“ lihdſ ar „Peelikumu“

sawu 37. gada-gahjumu nahkoschâ 1892. gadâ sahkdams, isnahks tahdâ paschâ leelumâ, un pasneegs sawâ weegli saprotamâ walodâ wajadsigàs sinas un pahrspreedumus, pamahzidamus stahstus un padomus, gudribas graudinus un jautribas seedinus.

„Mahjas Weesis“ maksà:

Ar peesuhtischanu par pasti:		Bes peesuhtischanas:	
Ar Peelikumu par gadu	2 rbl. 75 kap.	Ar Peelikumu par gadu	1 rbl. 75 kap.
Bes „ „ „	2 „ — „	Bes „ „ „	1 „ — „
Ar „ „ pusgadu	1 „ 40 „	Ar „ „ pusgadu	— „ 90 „
Bes „ „ „	1 „ — „	Bes „ „ „	— „ 55 „

„Mahjas Weesa“ apstelleschanas teek pretim nemtas schahdâs weetâs:

Rigâ: manâ drukatawâ un Latweeschu grahm.-bodê pee Petera basnizas.
Peterburgas Ahr-Rigâ: Puhzischu Gedert kga grahm.-bodê Terbatas eelâ Nr. 14. Jagodkin kga bodê pee leelâ pumpja.
Pahrdaugawâ: Altberg k. grahmatu-bodê Jelgawas Ahr-Rigâ leelâ eelâ Nr. 11 un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41.
Ilaezeemâ: Modin kga pahrdotawâs.
Jehsis: tirgotaja Boris Peterson kga bodê.
Walmeerâ: E. G. Trey un dehla kgu grahmatu-bodê.
Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu-bodês.
Rujenê: J. Alksne kga grahmatu-bodê.
Limbaschôs: D. Uhder kga bodê.
Salazgrihwâ: J Stakmann kga grahmatu pahrdotawâ.
Jelgawâ: H. Allunan, Besthorn un Jeger kgu grahmatu-bodês.
Bauskâ: H. Allunan kga grahmatu-bodê.
Kuldigâ: Besthorn kga grahmatu-bodê.
Wentspilî: Antmann kga grahmatu-bodê.
Talsôs: H. Tow kga grahmatu-bodê un bibliotekâ un Wolontschewski k. grahm.-bodê.
Jaunjelgawâ: A Schwabe kga grahmatu-bodê.
Dubultôs: Aleis kga aptteeki.

Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Pirmajam numuram ees lihdſ kà dahwana glihts seenas-kalendaris.

Ihpaschneeks un isdewejs: **Ernst Plates.**
Atbildoschais redaktors: **Dr. phil. Arnold Plates.**

Daschadi raksti.

Wez-Drustu, Gatartas un Jaun-Drustu senatne.

Zetamalâ, kas no Jaun-Peebalgas uſ Zehsim wed, atrodas wirsû minetas muischas, kas pehdejâ laikâ peedereja v. Hagemeisteru gimenem. Bet tagad schihs muischas ir pahrgahjuschas zitu rokâs, jo pehdejo v. Hagemeisteru preeksch trihs gadim guldija Wez-Drustu kapôs. Tagad Wez-Drustu muischa peeder von Richter kgu un Gatartas muischa lihdſ ar Jaun-Drusteem v. Siewers kungam. Par mineto muischu senatni man ir laimejees sehkoschas sinas sakopot.

Pirmais leelbiskaps Alberts 1262. g. usbuhweja Raunas pili un pee schihs ari peeschkihra Dsehrbenes un Drustu pagastus, bet jau 1357. g. biskaps Frommholds Dsehrbenê usbuhweja pili. Skaidri naw peerahdams, waj jau tanî laikâ Drustu pagasts peeDsehrbenes peedereja waj ne; bet 1555. g. Dsehrbene bij no Raunas schkirta un no biskapa walsts kanzleram Kristapam Sturzam atdota, tad gan jau Drustu pagasts peedereja pee Dsehrbenes draudses, kurai arj jau sawa basniza bij — buhweta 1439. gadâ no neaptehsteem balkeem.

1558. gadâ Widsemei eesahkàs gruhti laiki: Kreewi eelausàs. Pehdigi 1562. g. Widsemneeki padewàs Poltu kehninam, bet tomèr karsch wehl wilkàs kahdus 20 gadus.

1582. gadâ Kreewi ar Poleem nodereja meeru un Widseme nu palika Poltu rokâ. Jlgi Poli nedabuja waldit — jo 1626. gadâ Sweedru kehninsch Widsemi eenehma. Pa scheem 68 gadeem, kamèr par muhsu mihlo maises semiti karsch plosijas, wiss uſ breesmigako tika nopostits. Zilweki no bada, mehra un kara bij isnihkuschi. Raunâ un Dsehrbenê, kur to laiku masas pilsehtinas bijuschas, nepalizis neweenas ehkas. 1590. gadâ kahds Poltu kara wirsneeks tagadeja Linaischa un Waldera esaru starpâ, kas tagad Bringu muischai peeder, gribejis pili buhwet, bet kahdu eemeslu pehz naw galâ ar buhwi tizis, naw sinams. Akmenus preeksch pils buhweschanas weduschi: Dsehrbene, Rauna, Smiltene, Palsmane un Peebalga. Pirmàs Drustu muischas ehkas, kà leekas, ir Poltu kara wirsneeks Drobbosz buhwejis 1580. g. esara malâ, un newis tagadejâ weetâ. Schis pats kungs top peeminets kà pirmais Drustu basnizas buhwetajs 1616. gadâ, newis tagadejâ weetâ, bet esara malâ uſ Gatartas pensi. Leekas, ka schi basniza nebij wis luteranu, bet gan laikam katoltu, jo Poli to laiku bij katoli. 1601. gadâ Poli tika no Sweedreem aisdsihti, kad atkal Drustus pee Raunas peedalija. Schai laikâ Drustôs atradàs 30 zeemati, to starpâ 2 mescha sargi un 2 medneeki ar 15 arklu semes. Bet waj wisôs schôs zeematôs ari saimneeki bij, naw sinams. Kad karsch ar Poleem un Sweedreem bij beidsees, tad wisas tahs muischas, kas Poltu kungeem peedereja, tika no Sweedru kehnina atnemtas. Sweedru kehninsch 1625. gadâ Smilteni, Palsmani, Raunu, Dsehrbeni un Drustus dahwinaja sawam generalam Swante Banner.

Ne ilgi pehz tam, 1637. gadâ, tika wisâ Widsemê zeemi pahrskaititi. To brihdi Drustôs atradàs apdsihwotu zeemu 16 ar 7 arkli semes un neapdsihwoti, tukschi, 12 zeemi ar 4⅞ arkla. Par wisu Drustu walsti 1637. gadâ wairak nebij kà: 50 waj 40 darba wihri, kahdi 30 sirgi un kahdas 40 gowis.

1652. gadâ grafs Banners lika Dsehrbenê jaunu basnizu buhwet. Pirmais Luteranu mahzitajs Dsehrbenê bij Nikolaus Wurms, kas sche lihdſ 1703. gadam dsihwoja. (Grafa Bannera gimenei schahs muischas peedereja tikai lihdſ 1681. gadam, tad ta laika Sweedru kehninsch, kam tobrid naudas bij koti wajadsigs, atnehma dahwatàs muischas wisas atpakaſ.)

Tobrid Drustu muischâ issehja:

116 puhru rudsu un eekuhla	328 p.		
73 „ meeschu „ „	302 p.		
58 „ ausu „ „	112 p.		

Rudsu puhrs maksaja 70 kap., meeschu 60 kap. un ausu puhrs 45 kap. Pehz aprehkinuma tai laika Drustu muischa naudâ pawisam eenesa 850 rbl.

Pehz 1688. gada skaitischanas atradàs: 33 saimneeki ar 15⅜ arkla semes, 125 wihreeschi, kas wezaki par 15 gadeem bij, 99 wihreeschi, kas jaunaki, kà 15 gadus, 135 sirgi, 39 wehrschi un 153 gowis. Ta laika basniza bij buhweta no neaptehsteem balkeem, 5 asis gara, 3½ asis plata. Tahdas paschas bij ari muischas mahjas. Muischai seena to laiku tika 17 kaudses. Brandawina tad wehl nededsinaja un alus bruhscha katlis bij 30 stopu leels.

Kara laikâ 1705. g. Drustu muischa un basniza tika nodedsinata, Deewa kalposchanu tapèz notureja waj nu muischas pirtî, waj rijâ. Kad atkal meers tika noligts, Drustu muischu augstais kronis patureja, bet jau 1716. gadâ generala leelmahte Renne tahs no Petera I. isrenteja.

Par jaunu Drustu muischa tika usbuhweta no 1705.—1716. gadam, tai weetâ, kur ta tagad atrodas. Tà ka basnizas bij nededsinatas, tad laudis atkal eesahka elka deeweem kalpot un teem seedot. 1739. gadâ teesa ismeklejot atrada, ka Wilumu Jahnam bij 13 elka deewi no koka iszirsti un zits uſ zita salikti. Tas augstakais deews tam bijis Aschgalwis, kam tas ik katru reisi no sawa ehdeena upurejis, pirms ka pats bijis ehdis waj dsehris. Kahdu reisi, kad atkal bijis nogahjis ar saweem abeem dehleem deeweem seedot, koks sahzis degt un gahsdamees wisus trihs nositis. Ari Mihlakschâs atradees kahds akmins, kam tureenes saimneeki seedojuschi, bet teesa to, pehz ismeklescha nas, likuse sadaudsit.

Pehz generala leelmahtes Renne 1720. g. no keisara isrenteja Wez-Drustu muischu generals Trautwetters, kam ari Dsehrbene un Ramka peederejuse. Pehz schi nahwes 1750. g. no keisareenes Elisabetes isrenteja Drustu muischu kara wirsneeks Adrians Baltasars Hagemeisters, kura gimenes par Drusteem un Gatartu bes maſ 150 gadus waldija. Schis lika tai paschâ laikâ Drustu muischas eedsihwotajus skaitit, kur atrada 340 wihreeschus, 338 seeweeschus, 191 sirgus un 190 leellopus. Muischâ tobrid atradees 18 koka ehku. 1757. g., laudis skaitot, atrada, ka wihreeschi bij par 35 un seeweeschi par 31 wairojuschees.

Deewu namu buhwet nebij eespehjams, kamèr pehdigi tomèr 1749. gadâ eesahka, ko 1750. gadâ 25. nowembrî Trikates mahzitajs Dietzs eeswehtija. Leelskungs Hagemeisters basnizai dahwinaja altaru un bikera apsegu. Basnizas buhwe maksajuse 3[illegible] dalderi. Pee basnizas dselses iskalts 4 podi un 1[illegible] mahrz.

Keisereene Katrina II. scho muischu dahwinaja baronam Münnick, kas to tahs paschas renteneekam wirsneekam Hagemeisteram pahrdewa. Schis atkal scho muischu atstahja sawam brahlam kambarkungam Nikolajam Kristofam Hagemeisteram. Schis pahrmaina notika 1783. g. 26. junijâ. Schis bij ruhpigs semkopis, jo 10 gadu laikâ tas eetaisija muischas un 29 jaunu zeenus.

Par zik dwehseku eedsihwotaji katru gadu, no 1774.—1837. gadam ir wairojuschees, redsesam no sekoscha pahrskata.

Zaur to saimneezibâ radàs kreetns wairums salmu, ihstee lauki, tihrumi bija masi, mehslu peetika, ka pa 3 gadeem katrs tihrums reis kreetni dabuja mehslus, un garkuhli tomèr wehl atlikàs. Protams, nu bija loti leetderigi, ka scho atlikumu isleetaja preeksch jumteem. Bet lihschama seme laiku no laika masinajàs, lauki turpreti tapa leelaki, tà ka ari mehslu krahjuma wajadseja leelaka, nekà agrak. Pakaisa salmu truhkumu drihsi ween sahka nomanit; jo gadu no gada kahds tihruma stuhris palika nemehslots. Leelifka lauku pawairoschana eesahkàs no 1860. gada, kurâ lihdsschinejee saimneeki klausitaji tapa par rentineekeem, tapèz ka nu saimneekam bija walas deesgan, sawus laukus peeteekoschi apstrahdat un tos ari wehl paplaschinat; wehl uszihtigaka lauku pawairoschana eesahkàs ar to, ka mahju rentineeki tapa par mahju ihpaschneekeem; jo no ta laika atkrita tahs ruhpes nost, kas wehl saimneekus nomahza ar to, ka pehz nodsihwoteem rentes gadeem warbùt zits no jauneestrahdatà lauka tos augkus nems. Schis wiss attihstijàs gluschi dabigi. Bet tik pat dabigi attihstijàs ari launums, kas no wisa scha laukšaimneezibà zehlàs. Proti, ar katru puhraweetu, ar ko mehslojamo lauku paleelinaja, radàs leelaka mehslu wajadsiba, bet pakaisa salmu eenahza tikpat daudz kà agrak, kad lihdumus strahdaja. Kam nu wehl labas un plaschas plawas bija, tee wehl wareja daudz maz lauku mehsloschanu kahrtigi eeturet, bet kam to nebija, tee mehslu truhkumu stipri sajuta, tà ka muhsu deenàs nu jau esam tik tahlu tikuschi, ka newaram wairs bez mahksligeem mehsleem istikt. Ja nu pee schahdeem apstakleem wehl gribam salmus preeksch jumteem nemt, tad, protams, mehslu krahjumu pamasinam un tamlihdsi ari auglibu. Wisu apstaklu debt salmu wehrtiba naudâ ir stipri zehlusès, tà ka ja salmus naudâ rehkinam, tad salmu jumts isnàk deesgan dahrgs, kà to tuhlin redsesim. Salmu jumta 7 pehdu kwadrat ass newar apjumt bez 10 podeem salmu; pods salmu wisu masakais jarehkina uz 8 kap., tà ka par salmeem preeksch weenas ass ir jaisdod 80 kap.; apjumschana maksà 20 kap., tà ka tad weena 7 pehdu kwadrat ass ismaksà 1 rbl. Ižtureschanas laiku tik beesam jumtam waram peenemt uz 25 gadeem, zaur ko tad ehkas ihpaschneeks pee salmu jumta katru gadu pasaudetu 4 kap. no kwadrat ass.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Wisaugstakais Ukass issinots, zaur kuru kweeschu un kweeschu raschojumu isweschana top aisleegta, ar tahdeem pat nosazijumeem, sem kureem ausu isweschanu aisleedsa.

Par zeka naudas ismaksaschanu semneeku komisareem Baltijas gubernàs „Widz. Gub. Awisê" issludinats schahds Wisaugstaki apstiprinats walsts padomes nolehmums:

1) Baltijas gubernu semneeku komisareem preeksch brankschanam amata darischanàs top atwehleti 350 rubli par gadu, isnemot Sahnu salas komisaru, kuram atwehleti 200 rbl par gadu.

2) Zeta naudas ismaksajumi komisareem (I. p.), kas istaisa diwpadsmit tuhkstoschus un weenu simtu rublus, rakstami uz to naudas awotu rehkina, is kureem schahs amata personas top ušturetas.

„Widz. Gub. Awisê" Nr. 122 issludinats walsts padomes Wisaugstaki apstiprinats nolehmums schahda satura:

Nolikums par poschlinu maksajumu uz tirdsneezibas un zitas ruhpneezibas teesibam (swoda lik. V. sehj. isdewums no 1886. g.) top papildinats zaur sekoschu nosazijumu:

„Schkuhni, paspahrnes un zitas telpas, kuras noder pretschu nolikschanai pee usnehmumees tahs usglabat, (swoda lik. XI. sehj. II. daļa, tirdsn. nolik. 709. lihdz 762. art.) war tapt ušturetі, bez ka par teem buhtu wajadsigs maksat biljetu nodokli.

Walstspadomneeks Alekseis Orlows, Jelgawas rajona tautskolu inspektors, pehz nokalpoteem gadeem, no 3. septembra 1891. g. sahkot, wehl uz weenu gadu atstàts amatâ.

Zeetumu wirspahrwalde nodomajusi, kà „Graschdanins" dsirdejis, nahkoschâ gadâ wisâs Eiropas Kreewijas gubernàs eewest zeetumu reformas un tam lihdsas eewest wisôs robeschu nowadôs zeetuma inspekzijas kahrtibu.

Labdarigo eestahschu kasês gada rewisiju isdarot, kà „Now. Wr." sino, turpmak katru reis buhschot kahds waldibas weetneeks klaht.

Pret auglotajeem. Kà Polu laikraksti stahsta, tad Wolinijas apgabala auglotaji atrodas schimbrihscham leelâs isbailês, kas notizis zaur to, ka weetejais gubernators usdewis aprinku polizijas pahrwaldem, sawàkt sinas par wiseem atrodameem auglotajeem un bez kaweschanas stahdit tahs preekschâ gubernas waldei. Schajâ preekschrakstâ sazits, ka auglotajeem arweenu esot eespehjams kopt sawu zilwezei kaitigo darbibu sem likumigo dokumentu apsega, kahdi teesas preekschâ usluhkojami par spehkâ esoscheem, — tà tad tikai pee paschas administrazijas esot atrodama eespehja, auglotaju tumsibâ likt gaismu eespihdet. Tikldz kà administrazija peerahdijuse auglošchanas darbibu, tad wainigee — pateizotees par leelàm waldei dahwatàm pilnwaram — war tapt israiditi is wisa generalgubernatora pahrwaldes apgabala.

b) Original-sinojumi.

No Pinkeneek-em un Beberbekeescheem. Rudsi pee mums schogad wairak isdod, nekà pehrngad, sirnus maz sehjam. Pupas tagad ari pa jaunam stahdam starp kartupelu dobem. Seenu plahwa wehl preeksch Martineem, kà paschi saka: plahwa wehl pa ledus wirsu. Pirmee sehtee rudsi labi eesehluschi; ziti wehl rudsus sehja pa Mikeleem. Sehnu un ogu muhsu meschôs bij masak nekà pehrn; tahs mums naw par brihw, bet jamaksà par sihmi no 50 kap. lihdz 2 rbl. Lasitaju sanàk no apkahrtnes un no paschas Rigas daudz wairak nekà to sehnu. Tos, kam naw sihmes jeb brihwgrahmatas, meschasargi kihlà, pee kam daudzreis iszelas lamaschana un plehschanàs. Lopi gahja laukâ lihdz 15. oktobrim, dahrsôs pukes seedeja wehl nenosaluschas lihdz 17. oktobrim, pirmais sneegs usnahza 23. oktobri.

Zinotajs.

No Kalnzeema. Swehtdeen, 27. oktobri Klihwes-Kalnzeema basnizâ muhsu jaunais zeenitais mahzitajs Hilpe kungs sazija sawu beidzamo sprediki, ka winam schi draudse esot jaastahjot un jaejot uz zitu draudzi, ka winsch tik ihsu laiku ween, wairak kà gadu, zik spehdams esot scho draudzi kopis, bet tomèr ta esot winam palikuse mihla un pasihstama, un beidzot wisai draudzei ar Deewu sazija. Mehs ar asaram un noschehloschanu schkihramees no wina, jo winsch nums bij mihlsch mahzitajs. Winsch aisejot uz Wez-Sauli un Jaun-Sauli, pee Bauskas.

Kads Kalnceemeetis.

No Schwarza muischas. Swehtdeen, 22. septembri, eeswehtija muhsu jaunpeebuhwetu skolu. Eeswehtischanu isdarija muhsu draudzes zeen. mahzitajs Gustaw Kleman kungs. Lauschu bij sanahkuschi laba daļa. Tagad skolai telpas wairak kà preeksch 70 behrneem, wezà bij par daudz nepeeteekoscha. Seemas skolu eesahka oktobri.

Kads Švarceetis.

No Bilderlineem. Pagahjuschâ nedelâ, nakti no 7. uz 8. nowembri, ap pulksten 11, atskaneja juhrâ sawada, wehl lihdz schim nedzirdeta balss, kura lihdzinajàs kahda breesmiga swehra balsei. Pehz wezu lauschu teikam balss esot juhras kauschana, kura sihmejas uz laika pahrgrozischanos. A. Butte.

No Skultes. Bahlais rudens jau usspeedis sawu nahwes sehgeli, bet to teesu atkal semkopju sejas peenem jautraku isskatu, jo winu klehtis un schkuhni pildas, un ja klehtis ir pilnas, tad, sinams, ari mazinsch nebùs gluschi tukschs. Schogad gan semkopji newar tik jautri buht, jo wiss nebija tik dischani paaudsis, kà zereja, un kà ziteem gadeem tas parasts, — daschs nesinàs, kà wehl zauri sistees. — 1. now. sch. g. mums krita pirmais sneegs. —ai—ips.

Wehl no Skultes. Muhsu apgabalâ darbojas wehl kà wezôs laikôs daschi „puhschlotaji" un „wahrdotaji", kas atrod wezâ paaudzê peekrischanu. No atklahtibas tatschu schee, kà jau pa laikam „tumsibas putni", loti bihstas. Tapat tee, kas meklejuschi pee schahdeem gudrineekeem palidzibu, sargajas kahdam netizetajam par to ko ispaust; jo wini domà, ka tad balwotais spehls saudejot sawu leetderigo eespehju. Zaur kahdu nejauschu faktu pahra nedelas atpakal nahza gaismâ kahds schahds puhschlotajs, kuru mahutizigi lautini sawâ starpâ dehwè ar pawahrdu „gudrais". Schejeenes S. krogâ eegahjis kahds Aijaschneeks, kas brauzis meklet medizinisku palidzibu pret „asins sehrgu", kas plosas Aijaschôs jau no wasaras, kà to sawâ laikâ „Mahjas Weesi" kahds original-sinojums wehstija. Sche Aijaschneekam tuwojees muhsu „gudrais", izdzirdedams wina wajadzibu, un peedahwajis winam tschukstedams sawu palidzibu, ko tas sinkahribas dehl ari apsolijees peenemt. „Gudrais" padomejis, lai winsch nonemot slepeni (!) no kroga stoikas tukschu pudeli, kuru tad lai peepildot ar sihwo. Tam notikuschamees, wini izgahjuschi ahrâ, kur „gudrais" sahzis tschukstedams wahrdot pudeles saturu un krustot pudeli wisadàm noslehpumainàm sihmem. Wehl ussweedis pudeli diwreis gaisâ, winsch to dewis Aijaschneekam, teikdams, ka slimneeki, scho sihwo dzerot, drihzi atweseloschotees. Aijaschneekam „slawenàs sahles" nepeenemot, „gudrais" aizwilzees zapihzis un nokaunejees. Ir gan jauka sirdsapsina, kas usnemas ar blehnam ahrstet gruhti saslimuschus, un top tahdi par „nahwes paligu", tuwinajot sawus lihdzsilwekus muhschigai atdusai! — Nesen atpakal kahdâ schejeenes zeematâ man ari gadijàs klaht buht kahdai mahutizigai zeremonijai. Seewas, atraduschas mahjas seenas schkirbâ dzeltenu pabeesu smehri, bij leelâs izbailês atsaukuschas kahdu „sinatneezi", kas isskaidroja, ka smehre zehlusès no „spihtganas", lai lopeem kahda kaite peemestos. „Sinatneeze" panehma dunzi un sagreesa smehri krustam un schkersam trijdewini reisas, eekaisidama pa tam greesumôs smalku sahli. Tad wina sazija, ka spihtganai jamirstot, ja nedabuschot no kahda mahjas zilweka uhdeni padzerteees! Pateesi ihsts brihnums schinis ziwilizazijas laikôs!

Vaironis.

No Preekuleem. 10. nowembri Preekuleeschi noswineja sawus medneeku swehtkus, kuri izdewàs kreetni un jautri. Sahka jau schaut no rihta, tik par Deewkalposchanas laiku bija meerà. Premijas winneja schahdi kungi: Zehsu komisara kga rakstwedis P. Pilee kgs I. premiju — 2-stobru bisi un II. godalgu — kabatas pulksteni un Sarin kgs no Preekuleem III. premiju — rewolweri. Par kehninu tika jaunais Preekulu ministerijas skolas skolotajs Osol kgs. Pltst. 5 sahkàs balle, kuru atklahja ministerijas skolas skolotajs Melbard kgs. Pateizàs par uszihtigu schauschanu un isteiza pateizibu muhsu Semes Tehwam, kas mums tahdus swehtkus atwehlejis swinet, uz ko nodzeedaja walsts himnu „Deews, sargi Keisaru!" muzikai pawadot. Pehz tam uszehla jauno kehninu un tad sahkàs deja, kur gan jasaka, ka telpas bija kà bahstin peebahstas, tà ka ar deeschanu gahja loti wahji. Bet tomèr ar wisu war buht meerà, izgahja wiss kahrtigi. Bufeti tureja Kampa kgs no Zehsu Liwonijas weesnizas. Pateiziba wiseem, kas pee scha izrihkojuma naw puhlinus taupijuschi. Atlikums kreetns. J. P.

No Koses, Skujenes draudzê. Zeen. „Mahjas Weesa" lasitajeem daru sinamu to preeka wehsti, kuru 27. oktobri muhsu zeen. A. Wihtol garigais tehws no swehta altara puses pawehstija: ka Koses jaunàs basnizas buhwe nahkoschu pawasar tikschot eesahkta. Darbs naigi tikschot steigts, jo ta labwehle, kura preeksch basnizas dahwinaja 7000 rbl., wehlotees uz rudeni basnizu redzet gatawu. Loti japateizas dahwinatai! J. Zveedris.

Leepkalnes-Osolu pagasta. Jaunakâ laikmetâ izplatijusès ideja, dibinat zahtibas beedribas un tahdas ar teizamo noluhku, teescham jau dibinatas wairakôs Widzemes apgabalôs, bet schejeeneeschi, wiseem gruhteem, dahrgeem laikeem par spihti, zehd ik deenas un naktis schejeenes krogâ un dzesê leelàs slahpes. Wisas behdas un raises, kas zaur „nepatikschanam" zekas, teek nogremdetas uz muhschibu alus glahzê. Jt sewischki wehl welk tas, ka weenâ no schejeenes krogeem gandrìz ik katru swehtdeenu teek izrihkotas labi pasihstamas „kroga balles". Scheem mihkeem zilwezineem waretu gan eeteikt „Mahjas Weesi" nodrukatos eewehrojamos raksteenus par reibinajoschu dzehreenu leetoschanu. Deesgan laba laika sihme! — Behrni sche neteek kahrtigi skolâ suhtiti un pee daudz wezakeem ir loti wahja mahjas mahziba. — Nakti uz 28. septembri izlaupitas schejeenes Luteru skolotajam bites, kur issagts apmehram 40 mahrz. medus un bites izpostitas. Launs atreebeja darbs, kas nezek pagastam slawu. — Naktì uz 21. septembri schejeenes Wehnenu mahjàs klehti uslauschot issagts leelaks pulks zeeweeschu un wihreeschu drehbju, kà ari wairak audekli un wadmalas baki, wehrtibà uz 353 r. 60 k. — Pagahjuschâs nedelâ ir nodeguschi schejeenes gruntneekeem trihs seena schkuhni. Bet tà ka nu seena schkuhnis pats no sewis slapjà rudens laikâ newar aizdegtees, tad gruhti saprotams, kà uguns wareja izzeltees. — Jau wairak nekà weens mehnesis pagahjis, kamèr schejeenes pagasta nabadze Aschа Paul bez wehsts nozuduse un lihdz schim itin nekur naw atrasta. Wina ir 50 gadus weza, wideja auguma. O. A

No Jaunpilneekeem, Tukuma aprinkî. Jaunpils ir tagad leels pagasts, jo tika peeweenots wehl „Lauku muischas" pagasts, kahdi 12 saimneeki. „Springu" pagastu ari gribeja peeweenot, bet komisara kgs to neatlahwa. Springi ir mazs pagastinsch, kahdi 8 gruntneeki un 2 nomneeki, kas tagad peeder pee Biksteem. Daschi gruntneeki beigs pehz 2 gadeem puzi izmaksat. Winus gribeja pee Biksteem peeweenot, bet wini to negrib ne dzirdet. — Seme te ir puslidz laba, plawas ari labas. No rudzeem schogad bira labi ahrâ, tik par nelaimi ar slapjo rudzu laiku tee dascham stipri eedihga, tàpat ari kweeschi. Zita labiba pawahji auguse, bet birums nekas nekait. Tik kartupelu schogad gandrìz neweenam naw, jo maz apakschâ un pee tam wehl puhst. — No sahdzibam schogad pahrleekam dzird. Sagli ir izmanigi; wini papreeksch peesuhta wehstuli, lai sargas un tomèr izlaupa. Wasaru wineem gan reiz bija uz papescheem, bet laimejàs izbègt. — Ari no ugunsgrehkeem mehs tapam wairak reisas peemekleti. Tà oktobra mehnesi nodega K. saimneekam schkuhnis ar wisu labibu; saudejumi uz 2000 rbl., ehka bijuse apdroschinata. Uguns zehlusès

---

	1774. g.		1782. g.		1795. g.		1816. g.		1826. g.		1834. g.		1. janwari 1837. g.	
	d.	m.	d.	m.	d.	m.	d.	m.	d.	m.	d.	m.	d.	m.
Wez-Drustôs							244	311	289	364	340	413	375	431
Gataria ar Jaun-Drusteem	536	571	619	644	639	686	324	380	360	420	425	469	469	513
Aulu muischâ							102	113	130	152	155	152	157	171
Bulu muischâ														
Bringu muischâ							54	79	61	74	78	79	88	96

1807. un 1808. g. pa schejeeni plosijuschàs niknas sehrgas, kas daudz upuru prasijuschas.

1784. g. eerihkoja jaunu muischu, ko par Pehrlu muischu nosauza, bet schi ilgi nepastahweja, jo jau 1806. g. scho pusmuischu pahrwehrta zeematâ. Tur, kur tagad Gatartas muischa, pirmo lihdzinu lihda 1784. un 1785. g. Pirmàs muischas mahjas sche uszehla 1786. un 1787. g. Schai paschâ laikâ ari Jaun-Drustus un Drustu-Aulus dibinaja un Bullu muischu 1788. g. un atkal Bringu muischu, uz Drustu meldera semes, 1792. gadâ.

1795. g. kambara kungs Hagemeisters trihs no schihm muischam pahrdewa. Aulu un Bullu muischu kornetam Tohl un Bringu muischu kolegijas peesehdetajam Weiss. No Wez-Drustu muischas ziti laudis tika peedaliti Gatartai un tàpat ari pee zitàm muischam pahrmaina notika, tà ka pee skaitischanas 1795. g. izrahdijàs: 1) ka uz Gatartas lihdz ar Jaun-Drusteem bija 273 wihreeschi un 303 seeweeschi, 2) Wez-Drusteem lihdz ar Pehrlu muischu 223 wihreeschi un 235 seeweeschi, 3) Aulu un Bullu muischai 93 wihreeschi un 110 seeweeschi un 4) Bringu muischai 45 wihreeschi un 48 seeweeschi.

Schajôs 10 gadôs, no 1784.—1794. g., tika daudz pee semes pahrlabošchanas strahdats.

Kambarkungs Hagemeisters schihs muischas atdewa saweem dehleem. Wezakais dehls panehma Wez-Drustus ar Pehrlu muischu un jamakais Gatartu un Jaun-Drustus. Wez-Drustôs tobrid wairak neatradàs, kà tik weena muhra mahja. Zitas wisas wezas koka ehkas. No rudzeem wairak ne-eekuhla kà 5, un meescheem 4. graudu. Semneeki ar muischu bij leeli paradneeki. Wisâ draudzê neatradàs neweena tahda, kas rakstit waj lasit prastu.

Pirmàs magasinas sche eetaisija 1800. g., bet tahs wehl to laiku nebija pilnigas. Semneekeem sirgi un lopi bij par daudz wahji, tà ka daudzreis muischam bij japalidz wineem semi eestrahdat.

1805. g. eeweda klausischanu un saimneekeem izdalija waku grahmatas. Muischas schai laikâ semneekeem atlaida wisus paradus, bet ari zeeschi noteiza, ka uz preekschu wairs nekà uz rehkinuma nedabuschot. 1807. un 1808. g. zaur sausumu izzehlàs leels bads. Todrid rudzu puhrs maksaja 3 rbl. 25 kap., meeschi 2 rbl. 70 kap., kartupeli 2 rbl.

Pirmo skolu Drustôs eetaisija 1809. g. Nolikums bij, ka ik katram behrnam trihs seemas skolâ janàk. Teem to laiku mahzija: tizibas mahzibu, lasischanu, rehkinaschanu, rakstischanu un basnizas meldinu dzeedaschanu. Pagasts dewa maisi un skolotaju algoja muischa kopigi lihdz ar saimneekeem. Eesahkumâ neweens negribeja sawa behrna skolâ suhtit. Lauschu prahts bij tumschs, tee newareja to wehl nojègt, ka skolas bija swehtibas awots. Behrnu wezaki ar waru tika peespeesti, behrnus skolâ suhtit. Kà ruhpigakais skolu draugs top minets mahzitajs Nagels. Pirmais Drustu draudzes dzehselu gans ir bijis Nikolais Wurms.

1816. gada izsnahza no keisara pawehle, ka ari semneekeem brihw sew dzihwojamàs istabàs logus eerihkot. Wez-Drustu un Gatartas ihpaschneeki dahwinaja saweem apakschneekeem preeksch tam neween balkus un keegelus, bet wehl 50 rbl. naudas. 1819. gadâ eetaisija wispahrigi pag. skolas, kur katrâ no 50—60 behrnu tika mahzits. Laudis arween wairak wairojas, tà ka jau 1837. gadâ Drustu draudzei bij 1200 dzehseles. Nu eesahka muischas sawus laukus paplaschinat, wiswairak Gatarta un Jaun-Drusti. Wez-Drusti atstahtàs Pehrlu muischas weetâ eetaisija Eepolu pusmuischu. Gatartas muischa 1811. g. eerihkoja Katrinkalnu (Katharinenhof) un 1826. g. Gustu muischu, sauktu Wahgani (Augustenhöhe) par lopu muischam. Ari semneeki eesàk wairak par semes kopschanu ruhpetees, to paplaschinadami un apmehslodami.

Pirmo reisi Drustôs semi mehrija 1827. gadâ, kur katram saimneekam robeschus noteiza. No schi laika beidzàs daudz strihdu. 1837. g. muischas jau bij gandrìz wisas muhra ehkas. Wez-Drustôs tobrid bij jau 62 saimneeki, 397 darba laudis, 208 darba sirgi, 537 leellopi un 20 ahbeltu dahrzi. Ahbeltinas dewa muischa uszihtigakeem saimneekeem par welti.

Gatartâ un Jaun-Drustôs tai laikâ bij 58 saimneeki, 411 darba laudis, 202 sirgi, 479 leellopi un 42 ahbeltu dahrzi. Aulu un Bullu muischâ: 24 saimneeki, 153 darba zilweki, 74 sirgi, 183 leellopi un 6 ahboku dahrzi un Bringu muischâ 11 saimneeki, 83 darba laudis, 37 sirgi 75 leellopi un 6 ahboku dahrzi.

87 gadi bij jau pagahjuschi, kamèr pirmo basnizu buhweja, bet tà, kà jau peemineju, ta bij maza un nepeeteekoscha, tapèz tad basnizas konwentâ no 18. dezembra 1816. gada, nospreeda, ka no ¼ arkla semes preeksch basnizas buhwes janem seeks rudzu un seeks muschu un muischas ihpaschneekeem no ik katra arkla pa 3 rbl. naudas. Sakrahto labibu ik gadus pahrdewa un naudu noguldija uz augleem Rigas Widzemneeku kredit-beedribâ. Pirmâ gadâ noguldija 175 rbl. un 18 gadu laikâ schi suma jau bij peeauguse lihdz 3720 rbl. 58½ kap. Pa scho laiku ari jau tika gahdats par dehlu sahgeschanu un keegelu dedzinaschanu, kà ari par materiala peeweschanu. Basnizu galigi beidza buhwet 1837. gadâ. Basnizas garums ir 16 asis un platums 7½ asis un augstums 22 pehdi ar koreem (luktam) wisapkàrt. Tagad basnizai ir wisapkàrt lapu koki un daika osolu, oschu un klawu gatuwe, kas no kroga lihdz basnizai nowada. Wisi Wez-Drustu un Gatartas lihdz ar Jaun-Drustu saimneekeem tagad jau ir eepirkuschees. — Par tagadejo schejeenes stahwokli jau zeen. lasitajeem sawâ laikâ ir sinots. Austriņš.

zaur peklikschanu no paschu mahju puischa, winsch pats pateizis, ka uguni peelizis, bet kahda eemesla dehl, naw sinams. Kà dsird, tad winsch jau sanemts; ir jauns zilweks, 20 gadu wezs. — Pirmais sneegs krita 18. oktobrî uf nesasaluschu semi. — Ahbolinu pa mihksto laiku ara wehl leelâ arschanâ, jo zitam pulka darba, newar peetikt art, tadêl jaar pa slapjumu. — Isglihtibas sinâ mehs esam wahji, jo retas mahjas, kur atradisi kas kahdu laikrakstu abonê.

Kads Jaunpilneeks.

c) **Baltijas notikumi.**

Jahnis Böttchers †. Bahlâ nahwe 3. nowembrî noplahwuse reti zentigu muhsu tautas dehlu, Brambergu pagasta Mescha Plugu saimneeku Jahni Böttcheri, kas bija ari „Lihgo" dseed. beedr. preekschn. Nelaikis nenogurstoschi strahdajis sawas tautas labâ. Ilgus gadus winsch bija par Jelgawas tà sauzamàs Swehtku komitejas preekschneeku, no kuras ar laiku nodibinajàs tagadejà zentigà Jelgawas Latweeschu beedriba. Nelaikis ilgakus gadus bija par „Lihgo" dseed. beedr. preekschneeku. Swehtdeen, 10. now., winu guldija wehsâ semes klehpî. Dusi saldi, kreetnais tauteeti!

Boiderajas 2-klasigâ ministerijas skolâ par skolotaja paligu peenemts Baltijas skolotaju seminarâ kursu beiguschais Jorgis Plahkis, no deenasta atlaistà Leonidu Meijera weetâ.

Terbatas eedsihwotaju skaits, pehz 8. now. isdaritas skaitischanas, topot wehrtets uf 40,000 dwehselu.

Pernawas osta jau pahrklahjusès ar ledu, kadêl kugneeziba eeskatama par beigtu.

Waltenbergâ skolotajai Marijai Ore atlauts pahrwèrst sawu weenklasigo pirmmahzibas skolu diwklasigâ skolâ, katrâ klasê diwas nodakas.

Alukfnê, kà „W. W." sino, eerihkota pasta krahjkase.

Pampalu diwklasigâ ministrijas skolâ par otro skolotaju peenemts Baltijas skolotaju seminarâ kursu beiguschais Gustaws Klaustinsch.

Jelgawas meerteesneeschu sapulzes ehka tagad jau tik tahl gatawa, ka to wareschot 20. now. eeswehtit.

Par Kursemes tautas skolam runadams, „Witensk. Westn." issaka, ka tautas skolu buhschanas Kursemê esot pilnigi apmeerinoschas. Skolotaju materialais stahwoklis esot labs, wini par gadu dabujot 300—700 rbl. leelu algu un bes tam wehl kahdas desetina semes. Tahlak rakstâ Latweeschi usslaweti kà uszihtigi laikrakstu un grahmatu lasitaji, tàpat mahtes ari masos behrnus mahzot mahjâ lasit, winus tà skolai sagatawodamas.

Grobinâ Julija Kakonkin, dsim. Maul, dabujuse atlauju, atwèrt weenklasigu meitenu elementarskolu ar 3 nodalau.

Kihlezeemâ, Talsu aprinkî, kà „K. G. A." sino, dibinata jauna pareistizibas draudse.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Peterburgas birschas tirgotaju sabeedriba lihds schim truhkumzeetejeem par labu sametuse 155,000 r.

Ausu peewedums Peterburgâ stipri masinajees. „Birsch. Wed." sino, ka Peterburgas tirgotaji ausas gribot pirkt Rigâ un Leepajâ.

Ar labibas krahjumeem, kuri pehz notikuscha isweschanas aisleeguma Kreewijâ wehl palèek, kà „W. W." sino, eedsihwotaju pahrtikai lihds nahkoschai plaujai peeteek.

Eeksch-Kreewijas truhkumzeetejeem par labu, kà „Birsch. Wed." sino, isrihkoschot loteriju ar 1,200,000 biletem à 5 rbl. Galwenakee winnesti buhschot — 100,000, 75,000 un 50,000 rbl.

Bija ispauduschàs walodas, ka drihsumâ aisleegschot uf ahrsemem iswest linus un kanepajus, jeb ari uslikschot augstu mnitu par scho raschojumu isweschanu. Uf to finantschu ministris „Wald. W." issino, ka schahdàm walodam ne-esot itin nekahda pamata.

Semes-kahrts par seemas sehjas stahwokli, kà „Now Wrem." sino, eekschleetu ministerijâ tapuse sastahdita, kas tapis isdarits if lihds 20. septembrim sch. g. sawahktàm sinam. Semeskahrtê usnemtas Eiropas Kreewijas gubernas — isnemot deenwidus apgabalus, t. i. Besarabijas, Kersonas, Jekaterinoslawas, Astrachanas, Stawropoles gubernas un Donas Kasaku nowadu. Pahrejàs 54 gubernas atrodamas uf min. semes-kahrts. 29 if winàm minetas kà ar apmeerinajoschu seemas sehju, un proti: trihs Baltijas gubernas, Kaunas, Witebskas, Mogilewas, Smolenskas, Kalugas, Maskawas, Rjasanas, Tambowas, Peusas, Simbirskas, Samaras, Kasanas, Permas, Wjatkas, Nischnij-Nowgorodas un Kastromas gubernas. Pa dalai apmeerinajoscha seemas sehja bij sekoschâs 14 gubernâs: Olonezas, Wologdas, Nowgorodas, Pleskawas, Jaroslawas, Wladimiras, Tulas, Oreles, Kurskas, Ufas, Wilnas, Grodnas, Minskas un Peterburgas; puslihdsi: Tschernigowas, Kijewas un Podolijas; pa dalai puslihdsi un pa dalai nepeeteekoschi 8 gubernâs: Archangeles, Woroneschas, Saratowas, Wolinijas, Tweres, Charkowas, Poltawas un Orenburgas gubernâs. Kad nu pee gubernam, kuras minetas ar nepeeteekoschu sehju, wehl peeskaita klaht tahs gubernas, kas netapuschas usnemtas uf semes-kahrts, par kuràm lihds 20. septembrim bij atnahkuschas deesgan wahjas sinas leelâ pastahwigâ sausuma dehl, tad, wispahrigi nemot, newar wis sazit, ka ar leelu preeku waretu luhkotees nahkotnê, kur eewehrojami leela dala lauku usrahda tikai apaksch widuweja mehra un dalas pat nepeeteekoscha mehra seemas sehjas.

Edisonu, slaweno Amerikaneeschu isgudrotaju, kà „Pet. List." sino, dezembra mehnescha beigàs sagaida Peterburgâ.

Ebreeeschu sautajumâ. Turzijas generalkonsuls Odesâ, kà „Odesskij Westn." sino, laidis oficielu wehsti Kreewu twaikonu un tirdsneezibas beedribas pahrwaldei ar usaizinajumu, lai ta neusnemtu uf saweem kugeem tahdus Ebreeeschus, kuri nodomajuschi nomestees Turzijâ, jo Turzijas waldiba esot nolehmuse, Ebreeeschus, lai tee peederetu pee kaut kahdas pawalstneezibas, ne-eelaist sawâ walstî.

Warschawas Peterburgas dselsszeka pretschu brauzeenôs, kà „Now. Wr." dsirdejuse, drihsumâ eerihkoschot wagonus, kurôs pahrdoschot wisadas prezes.

Uf Orlas-Grasu dselsszeka, pee Donnino stazijas, scho pirmdeen pehz pusdeenas jaukts brauzeens (ar pasascheereem un prezem) uf dselsszeka tilta pahr Oltukes upi isleza if sleedem un eegahsàs upê. Pehz jaunakàm sinam pahrsaluschâ upê nogahsuschees tikai 4 pehdejee 3. klases wagoni, pee kam kahdas 30 personas dabujuschas galu un 8 eewainoti aiswesti uf spitali Orlâ. Starp nonahweteem, kà „D. Z." sino, atrodotees ari tirgotajs A. Bulatkins, kuram ilgaki nekà 20 gadus ari Rigâ atrodees saru weikals un bijis wiseewehrojamakais kanepu issuhtitajs uf ahrsemem. Schis wairakkahrtejais miljonars brauzis uf sawàm muischam.

Uf Harkowas-Nikolajewas dselsszeka, kà „Juschn. Krai" sino, tapis useets mehginajums wilzeenu isgreest no sleedem. Minetâ deenâ wilzeens Nr. 4 isgahja ap plkst. 8 un 15 min. wakarâ no Pawlischas uf Krjukowu. 5 werstes no Pawlischas stazijas maschinists pamanija, ka par dselsszeka dambi kaut kas bij salizis wairak rindas slihperu. Ar gaisa bremses palidsibu maschinistam lainejàs wilzeenu apturet 20 solus preeksch slihpereem. No nelaimes isglahbtee pasascheeri sameta naudu un pasneedsa to maschinistam kà pateizibas dahwanu par wina usmanibu.

Taganrogâ, kà weetejais „Westniks" sino, notikuschas sawadas laulibas, bruhtgans bijis kahds atwakinats 78 gadus wezs generals un bruhte kahda 18 gadus weza jaunawa. Scho laulibu nolùks bijis labs tahdejadi, ka bruhtgans gribejis eezelt scho sawu bruhti par sawu ihpaschumu mantineezi.

Kortowkas zeema semneeki, Odesas aprinkî, bij sanehmuschi aisdewumus no semstes eestahdes preeksch sehklas laukeem un pahrtikas eegahdaschanas, bet pehz tam tee sahkuschi beeschi apmeklet weetejos krogus, kur tee labu teesu naudas atstahjuschi. Lihds kà Odesas semneeku leetu apgabala teesa dabujuse sinu par to, kà weetejàs awises raksta, ta atsinuse par wajadsigu, weetejo wezako un teesas preekschneeku, newehribas dehl winu amatâ, noteesat uf zeetuma sodu. Bes tam apgabala teesa laiduse zirkularu pee wiseem pagastu wezakeem par scho leetu.

Mamadischas aprinkî, Kasanas gubernâ, kà tureenes laikraksti sino, 62 atgadijumôs weetejee semneeki nolehmuschi, aisleegt winu zeemôs un muischàs sihktirgoschanos ar spirtu. Schahds winu nolehmums tapa stahdits preekschâ Mamadischas teesas eestahdei par dsehreenu pahrdoschanu, ko ta ari apstiprinajuse uf trim gadeem, rehkinot no 1892. lihds 1894. gadam inklusiwi.

No Rigas.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 10. now., israhdija Laschu Sandera, pehz Hermana Schmida tulkoto 4 zehleenu skatu-lugu „Slaists". Lugas saturs sekoschs: Leepneeka saimneekam ir diwi dehli, Sanders un Dischus. Wezakais dehls Sanders nemihlo kertees pee lauku darbeem, bet pawada laiku masakus darbus strahdadams. Otrs brahlis Dischus gan wairak strahdà, bet to teesu atkal daschkàrt jautrati padsihwo, pee kam sinams top drusku eemests un uf kahrtim spehlets. Wezais Leepneeks, kursch slimo ar azim un tamdêl nespèj pats lauku darbus wadit, top pahrak pahrsteigts, ka dabu dsirdet, ka wina dehls, nahkoschais Leepneeku saimneeks Sanders, esot slaists un neruhpejotees par mahju. Tas wezam wihram, kura azuraugs ir Leepneeki, tà keras pee sirds, ka winsch tuhlit ar Sanderi par to runà un suhta pee darba; bet schis tehwu neklausa un aiseet uf tuwejo pilsehtinu, kur to tehws atrod kahdai apkahrtzeloschai kokletajai un dejejai Nanai preekschâ spehlejot, tad to padsen un noraksta mahju Discham. Jaunakais dehls palaisch mahju peezu gadu laikâ tik tahlu, ka ta top paradu dehl pahrdota. Wezajam tehwam eerahdits kahds kaktinsch, kur tas pawada laiku sawas aubschu meitas Greetinas apkopschanâ, kura loti mihlo Sanderi, un abi daschkàrt wina dehl sehrojas. Kad tehws dabu par mahjas pahrdoschanu dsirdet, tad gandrif waj aisspehka saslimst. Mahju nopèrk kahds if Kreewijas atzelojis kungs un atkaj wezajam turpat dsihwot. Wezais tomèr negrib palikt, jo newar zeest, ka mahja atrodas sweschâ rokâ. Kad nu beidsot dabu sinat, ka sweschais, laipnais kungs ir — Sanders un ka winsch ir nodomajis sew pahrwest saimneezi — Greetinu, tad wisi weenojas uf preezigu nahkotni un laimigu dsihwi. Lugâ bes tam ir wehl daschi ziti sihkumi, no kureem nu gan daschi naw ihsti mums peemehroti, tomèr lugas wispahrejais saturs war noderet dascham labam pamahzibai. Lugas waroni, „slaistu Sanderi", tehloja Brigadera kungs labi. Ar wina brahli — kuru tehloja Freimana kgs, ari warejam buht meerâ. Par Dubura kga Leepneeku un wina audschu meitas, Akmentiņ jkdses Greetinu, waram tikai preezatees, it ihpaschi beidsamajâ skatâ, kur teescham asaras speedàs azis, par ko daschi skatitaji, kà jau parasts, gahrdi pasmehjàs. Sawâ sinâ dihwains aisgrahbtibas parahdijums! Labas figuras sawâ arodâ bija Kozina kunga Sloms, maklers, un Seemzeescha kga Awotu Kozinsch. Dischus beedris, it ihpaschi pee kahrschu spehles. Wiss gabals zitadi noriteja gludi. Nams bija mehreni apmeklets.

S.

N. L. B. Sinibu Komisijas pehdejâ sehdê, manuskriptus bij eesuhtijuschi: Kalnwahrnu Atis Jaun-Laizenê: Muhsu tautas dseesmas, Opekalna apkartnê sakrahtas un Opekalneeschu isloksnê usrakstitas; Zensaitis (Wolfsonu Jahnis): Latweeschu tautas dseesmas un Latweeschu tautas zitas sentschu gara mantas, V., VI. un VII. burtniza; Kruhminu Jahnis Drustu-Aukukalna Wez-Aukôs: Tautas dseesmas, V. suhtijums (70 dseesmu), Mahlpils apgabalâ sakrahtas. Sinibu Komisijas beedris, Rig. politekniks students J. Rieters bij atsuhtijis nokahrtotu Latweeschu mihklu krahjumu. Krahjumâ atskaitot daudsàs wariantes, 1550 mihklu, kuras ismekletas if Brihwsemneeka krahjuma 875 mihklàm un Sinibu Komisijas paschas krahjuma 2844 mihklam. Mihklas sakahrtotas pehz usminejumu alfabeta. — Grahmatas dahwinaja: J. Schibba — „Latwiska Dseesmu Grahmata, GIGA, 1779"; Marein Odinowskis, no Garla Wanagu mahjàm, Bauskas aprinkî (Kursemê) — „LEttische POstill, verfertigt durch GEORGIUMMANCELIUM, Fürstl. Churländischen Hoff-Prediger, 1654"; J. Dahwids, Nehtkenâ — 1) „Masa Bihbele istaisita no ta wezza Sehrpiles Mahzitaja Stendera, Jelgawâ, pee J. W. Steffenhagen, Zeeniga Leela Kunga grahmatu speedeja, 1790"; 2) „Ta deenischka Debbes-Maise. Jelgawâ, 1840"; 3) Liturgijas jeb Slawas-Dseesmas, Barby drikketas, 1797"; 4) „Kahdas Is-lassitas garrigas jaukas Dseesminas. Drikkets tai gaddâ 1797"; 5) „Katholischka Dseesmu-Grahmata, Tik labbi Basnizâ, kà Mahjàs derriga"; 6) Gariga satura weza grahmata bes eesahkuma; 7) „Kern Alter und Neuer Lieder, So In denen Königl. Preußischen und Chur-Brandenburgischen Landen gebräuchlich sind. Von Georg Fridr. Rogall. Königsberg, 1756"; S. Weinbergs, Rigâ — 1) „Pirmà. Stahsts if lauschu dsihwes no Esereescha"; 2) „Tschaklà Mudite. Pasaka"; 3) „Par audsinaschanu uf paklausibu un tàs robeschas"; 4) „Kristigas Latweeschu draudses dsihwes pazelschanai"; 5) „Eewehrojumi pee prahwoschanas jaunajàs teesàs, ar jauno pagastteesu eezirknu norahditaju"; 6) „Tehwijas Kalendars 1892. gadam. S. Weinberga isdots"; Kruhminu Jahnis, Drustu-Aukukalna Wez-Aukôs — „Tizzibas apleezinaschanas-grahmata. Rihgâ, 1844". — Musejai dahwinaja: Henninsch, Rigâ — sivs kausu ar schokleem, Seemela Ledus juhrâ useetu; Prof. Jurjanu Andrejs — sawâ scha gada etnografiskajâ zelojumâ eeguhtas diwas seeweeschu wezlaiku zepures, no kuràm weena jauki isschuhta; J. Dahwids. Nehtkenâ — weenu wainagu, weenu wezlaiku seeweeschu zepuri „salmalite", un weenu seeweeschu uskreklu no Wez-Peebalgas pagasta, preeksch wairak ne kà 50 gadeem nehsatus. — A. Webers nolasija referatu par Dr. Ernsta Krauses grahmatu: „Tuisko-seme, Areeschu zilts un deewu pirmdsimtene." Ernsts Krause sawâ grahmatâ zenschas ne bes sekmèm peerahdit, ka Areeschu pirmdsimtene naw wis meklejama tahlajâ Asijâ, bet Eiropâ, pee Kaspijas juhras krasteem.

Rigas tirgotaji uf Keisara Majestatu sudrabkahsu swehtkeem pasneedsa 10,000 rbl. truhkumzeetejeem par labu, presidentam. Par scho dahwanu Keisareenes Majestate likuse Rigas tirgotajeem issazit pateizibu.

Rigas Latw. 3-klas. meitenu skolai, kurâ apakschejà klase pahrpildita skolneezem, atwehleis pee schihs klases atwèrt otru paralel-nodalu.

Rigas birschas komitejà un Rigas birschas bankâ drihsumâ, kà „Mosk. Wed." sino, eewedischot Kreewu walodu par darischanu walodu.

Musikaliski-dramatisku beedribu nodomajuschi dibinat daschi Rigas Latweeschu beedribu preekschneeki un scham noluhkam, kà „D. L." sino, iswehlejuschi komiteju, sastahwoschu no Jonatana, Zeribas, Amatneeku palidſ., Dailkrahsotaju un Peterburgas Ahrrigas dseed. beedr. preekschneekeem. Scho pirmdeen schi komiteja noturejuse sapulzi, kurâ par komitejas preekschneeku iswehlets Seewalda kgs.

Rigas Latw. Amatn. pal. beedr., kà „D. L. sino, scho pirmdeen weenbalsigi nospreeduse buhwet sawu beedribas namu un naudu aisnemtees no beedreem. Buhwkomisijâ eewehleti: J. Rosentals, J. Pols, J. Wirsis, P. Bisneeks, G. Puhzits, K. Silberts un N. Wihksne.

Rigas „Saweenotàs beedribas" (Соединенное Общество) behru lahdes statuti apstiprinati 29. okt. no eekschleetu ministrijas.

Marijas diakonisu namam par labu 21. un 22. nowembri, leelâs gildas sahlê, isrihkos loteriju.

Influenza Rigâ, kà mums no peenahzigàm aprindam sino, atkal sahk stipri plosities; atrodas zimenes, kur wisi lozekli sasliminschi. Par laimi sehga naw nahwiga.

Slawenais Rigas selta klubs it naigi turpina sawu darbibu ahrsemês. Tà nupat Holandeeschu laikraksti publiku nopeetni brihdina no scheem krahpneekeem, kuri nederigas misina skaidas pahrdod par selta smeltni.

Deenas pawehles Rigas pilsehtas polizijai. Zaur deenas pawehli no 8. nowembra 1890, sem Nr. 312, art. 5377, tapa nosazits pret paraksstu pasinot wiseem fabriku ihpaschneekeem, pee kureem atrodams telefona wads, ka tee, ja iszeltos ugunsgrehks winu fabrikâ, bes ka tee pasinotu to skrejoschai kolonnai, bes kaweschanas to daritu sinamu ari telefona zentralstazijai. Bet atteekotees uf pehdejeem ugunsgrehkeem Mertensa, Maksimowa un Schepelera fabrikâs, schis nosazijums naw tapis ispildits, kamdêl tad ari twaiku sprizes naw warejuschas pee laika dotees uf ugunsgrehka weetu. Zaur scho brihdinu eezirknu pristawu kungus un usdodu minetos paraksstus no fabriku ihpaschneekeem stahdit man preekschâ. — Kà atkahrtojumu if maneem daudskahrtejeem nosazijumeem — usdodu eezirknu pristawu kungeem stingri uf to luhkotees, ka firgu dselsszeka sabeedriba ne-eedroschinajas neweenâ weetâ zeka dambi pilnigi no sneega noslauzit, isnemot tikai sleeschu weetas; tai weetai pa kuru firgi eet, jabùt pahrklahtai ar sneegu, lai kamanu brauzeju braukschana netaptu apgrubtinata. — Usdodu eezirknu pristawu kungeem spert wajadsigos solus dehl Rigas pilsona Jekaba Loesch usmekleschanas. Kà wina seewa Pauline, kura peemahjo Suworowa eelâ Nr. 83, polizijai sinojuse, tas nosudis. Wina adrese usdodama manâ kanzlejâ weenas nedelas laikâ.

Peepescha nahwe. 4. now. ap plkst. 4 pehz pusdeenas, Eliasa eelâ, namâ Nr. 26, slimais pilsonis Leons Stepanows Nakschowka, 42 gadus wezs, isgahja no sawa dsihwokla uf eelas, nokrita gar semi un nomira. Lihkis tapa nodots ismekleschanas kambarim dehl nahwes zehlona ispehtischanas. — Dsirnawu eelâ sem Nr. 66, eebraukschanas weetâ 8. okt. no rihta kahds nepasihstams zilweks, ap 50 g. wezs, peepeschi nomira. Nomireja labatâs tapa atrasta Rigas nabagu palihdsibas beedribas biltjete (no 2. now. 1891 Nr. 35) uf Kristjana Dukura wahrda, pret kuru biltjeti tam teesiba uf brihwu zeku lihds Jelgawai. Lihkis nodots ismekleschanas kambarim dehl ispehtischanas. — Tajâ paschâ deenâ ap plkst. 11 preeksch pusdeenas Bastejas bulwarî, namâ Nr. 4, atwakinatais apakschkareiws Jahnis Karlows Wieds, 70 gadus wezs, kahpa pa mahjas trepem uf augschu 4. etaschâ, pee kam tas pee weena dsihwokla durwim nokrita gar semi un nomira. Schajâ namâ tas bij kalpojis par mahju puisi. Pehz apluhkoschanas no ahrstu puses, lihkis tapa atstàts wina dsihwokli taî paschâ namâ. — 11. now., ap plkst. 5 no rihta, uf firgu dselsszeka tapa atrasts kahds nepasihstams zilweks, ap 50 gadus wezs, bes samanas gukam. Tas tapa nowests pilsehtas slimnizâ, kur winsch pehz kahdam pahri stundam nomira.

Atrasts lihkis. 5. now., ap plkst. 10 preeksch pusd., pilsehtas dahrsu eetaisijumâ preti politekniskas skolai, kanala malâ sem kahda kruhma tapa atrasts jaunpeedsimuscha wihreeschu kahrtas behrna lihkis, pee kura bij redsamas sihmes, ka tas miris zaur waras darbu. Leeta nodota ismekleschanas teesnesim un lihkis eeweetots sekzijas kambarî

Laupischanas. 8. now. uf Daugawas tirgus Rigas pilsonis Martinsch D—ch israhwa Annai Miller (kura peemahjo Moriza eelâ Nr. 2) trihsrublu papiri if rokas un gribeja ar to aismukt; bet isdewàs to apzeetinat un nodot teesai. — Alus bodes ihpaschneeks Kaspars Linga, Marijas eelâ, namâ Nr. 20, sinoja polizijai, ka 10. now., ap plkst. 7 wakarâ, kahdas tschetras personas wina weikalâ, bes ka tahs buhtu samaksajuschas par isdserto alu, isgahjuschas uf eelas, kuràm tad winsch gahjis pakaî. Te Krischs Ri—s un Wilhelm Le—g tam brukuschi wirsû un sahkuschi to kaut, pee kam R. winam norahwis pulksteni ar kehdi, 20 rbl. wehrtibâ. Noseedsneeki tapa nodoti teesai.

Nelaimes atgadijums. 11. now., ap plkst. 11 preeksch pusd., Kurmanowa eelâ Nr. 17, Hopsa mantneeku sagu dsirnawâs strahdneeks Gustaws Buschs, 40 g. wezs, aisspascha neusmanibas tapa aiskerts no twaiku maschinas ritena un nogahsàs tik nelaimigi no stalascham, ka tas zaur dabutu eewainojumu uf weetas nomira.

Ugunsgrehki. Peterburgas Ahrrigâ, Mindela mantineeku namâ, Nikolaja eelâ Nr. 57, 5. now., krahsni kurinajot iszehlàs ugunsgrèls, ko nama eedsihwotaji nodsehsa, eekam ugunsdsehsajî bij peesteiguschees. — 6. nowembrî Jaun-Mihlgrahwî pee Daugawas, uf twaikonu peelahdeschanas platscha esoschais diwstahwu muhra spihkeris, kas peederejis 2. gildes tirgona Kristjana Lewenberga mantineekeem un tajâ brihdî bijis tukschs, peepeschi aisdedsees, pee kam jumts un eekschejàs koka dakas krituschas ugunim par laupijumu. Uguns, kà domajams, buhs iszehlees zaur kauschu neusmanibu, kas nodarbojuschees ar kugu lahdeschanu. Zik augstu mahja bijuse apdroschinata un zik leels saudejums newareja nosazit, tadêl, ka ihpaschneeki nebija klaht. Dsehschanas darbus strahdajot Rigas pilsonis, Maks Besekists, 28 g. wezs, peederigs pee sawwaligeem ugunsdsehsajeem, nokrita no blakus esoschâ 3 stahwus augstâ spihkera jumta un eewainojàs pee rokas un galwas Sneedsot ahrsta palidsibu israhdijàs, ka eewainojumi naw bihstami.

Atrastas leetas. Ihpaschneeki no apakschâ minetàm leetam, kas tapuschas atnemtas Aleksanderim Tihlmanim, uf kuru kriht sahdsibas aisdoms un kursch schimbrihscham apzeetinats, top usaizinati peeteiktees. Leetas schahdas: 1 harmonika, 2 salas puku wahses ar osam, 1 elektribas maschina ar peederumu, 1 mass bronsa rakstamu leetu turetajs, 1 tualetes speegelis lasdu koka rahmi, 1 melns dahnu schirmis ar kaulu rotschku, 2 kastinas — 1 if magonu koka ar sihkleetam eekschâ, 54 grahmatas daschada satura, Kreewu, Wahzu un Latweeschu walodâ, daschadi peederumi pee rakstama galda un pulks sihkleetu, 1 gaischi raiba dahnu bluhse, 1 jaunas peleki strihpainas bikses, 1 peleka wilnaina drahna, 1 tschumedans, 1 watets

sihda mehtelis, 1 watets melns mehtelis, 1 melns kungu wasaras mehtelis, 1 tepdekis un 1 tschumedans. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:
1) Adolfa Allunana Sobgala Kalendars 1892. gadam.
2) Laupitaju nagôs jeb Turaidas jaunekli. Original-stahsts ij Widsemes senatnes no Andrejewa Woldemara.

Kugneeziba.

Kugneezibas sabeedribas „Austras" darboschanàs pagahjuschâ oktobra mehnesî. Pehz sinojuma kahrtigai domes sapulzei, trihsmastu schoners „Aurora", kapt. Lasis no 21. oktobra atrodas West-Hartlepoolê, no kureenes kugis ees ar oglu lahdinu uf Landskronu (Sundâ); frakts weschanas maksa peezi mahrzinas sterlinu par kihli (21⅕ toni). — Trihsm. schoners „Teriberki", kapt. Osche, 23. oktobrî atbrauzis Rigâ ar oglu lahdinu no Leithes; kad lahdinsch buhs iskrauts, kugis tiks nolikts Rigas seemas ostâ pahrseemoschanai. — Barka „Jupiter", kapt. Kagans, 7. oktobrî atstahjis St. Nazairi (Franzijâ) un atrodas zelâ uf Para (Brasilijâ); no Paras schis kugis brauks uf Haïti salu, eenemt krahsu koku lahdinu Monte Kristi ostâ, ar kuru tad dosees uf Eiropu. Ja kugis dosees uf kahdu Baltijas ostu, tad frakts maksa nolihgta uf 35 schilinu par tonu, bet ja uf Angliju waj kahdu ostu starp Bordo un Hamburgu, tad 33 schilini un 6 pensi par tonu. Ja kugim pehz ordra buhtu japeebrauz Falmouth'â, tad par frakts weschanu nolihgts 2 schilini un 6 pensi par tonu wairak. — Barka „Kolumbus", kapt. P. Bauers, 6. oktobrî eebrauzis Hudindwalâ (Sweedrijâ) un tur eenem planku lahdinu, ar kuru dosees uf Widus juhru, uf kahdu Spanijas ostu. — Trihsmastu schoners „Latawa", kapteins Osolinsch, 19. oktobrî sasneedsis Kardifu un isdod tur nowesto koku lahdinu. — Trihsmastu schoners „Kurländer", kapt. Ertinsch, 21. okt. eegahjis ar lahdinu Swansejâ, no kureenes dosees ar oglu lahdinu uf Lisaboni. Frakts maksa 7 schil. 6 pensi par tonu. Lisabonâ lahdinu isdewis, kugis ees ar balastu uf Faro (netahlu no Lisabonas) un eenems tur Jahnumaises lahdinu, kas wedams uf Angliju. Frakts maksa 17 schilinu par tonu. — Trihsmastu schoners „Austra", kapt K. Bauers, kursch 31. augustâ isbrauzis no Rigas ar koku lahdinu uf Plymonth'u, 15. okt. ussrehjis uf Langsanda sehkla, eepretim Temses grihwai; laudis bija atstahjuschi kugi un nobraukuschi malâ. — Wehlaku ar augschuhdeni kugis nopeldejis no sehkla un tizis no swejneekeem eewests Grawesendes ostâ un pehzak nowests uf Londoni, kur no kuga teek iskrauts lahdinsch. — Oktobra mehnesî eenemts kasê kopâ ar atlikumu no 1. oktobra 2958 rbl. 16 kap.; isdots 2564 rbl. 76 kap.; kasê palizis uf 1. nowembri 393 rbl. 50 kap.

Lihds 12. nowembrim Rigâ atnahkuschi 1972 kugi un isgahjuschi 1934 kugi

Preeksch truhkuma zeetejeem Eeksch-Kreewijâ

wehl eemaksaja: J. M. Osolinsch 60 kap., zaur Doles rekruscheem P. Kalninu, J. Brigmani un K. Sehli kahdâ jautrâ sabeedr. sal. — 1 rbl. 80 kap. kopâ ar agrakasjeem 55 rbl. 60 kap. Tahlakas dahwanas isluhdsas

„Mahjas Weesa" redakzija.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. beedriba.

Sestdeen, 16 now. plkst. 9 w.: Mafku balle.
Swehtdeen, 17. now., plkst. 7 w.: Teatris.

„Daugaweeschu" un „Ausekla" preekschlasitaju komiteja.

Sestdeen, 16. now, plkst. 9 w., Karlewitz kga sahlê, Marijas un Dsirnawu eelu stuhri: Musikals jautribas wakars ar dseedaschanu un deju.

Wakejas wehstules.

Dascheem abonenteem. Premiju, par peeminu 28. oktobrim, ko saweem zeen. lasitajeem bijam nodomajuschi pasneegt jau pee 44. numura, pee wislabakas gribas nebija eespehjams wiseem zeen. abonenteem uf reis peesuhtit, jo schahdu bilschu pagatawoschana atkarajas no isdewiga, skaidra laika, un laiks, kà sinams, pehdejâ laikâ bija weenumèr neisdewigs, apmahzees. Zeram, ka zeen. lasitaji tadêl muhs laipni atwainos, ka bilde nenahza wiseem laikus rokâ; dabut to dabus katrs abonents.

Malpilescham. Raksti sanemti — pateizamees.

N. K. — M. Juhsu raksti wairak eeraudsitu deenas gaismu, ja Juhs eeradinatos ihsaki un kodoligaki par katru leetu rakstit.

W. M. — B. Telpas truhkuma dehl, nahkoschâ numurâ.

J. P. — P. Tapat.

A. D. — T. Tapat.

Kogulneekam. Tapat.

J. J. — P. Turpmak dabusat sihkakas sinas. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 17. nowembrî 1891. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Vernewitzs.
Gertrudes basnizâ	„	½10	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	2	„	Josephi.
Martin basnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pawila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 13. nowembrî 1891. g.

Tirdsne eziba ar labibu loti klusa. Uf ahrsemem issuhta tikai kokus un daschas sehklas, bet kuru krahjumi un peewedumi ir tik wahji, ka eewehrojama tirdsneeziba nemaf nespèj nodibinatees.

Makfaja:

Rudsi, preeksch weetejàs wajadsibas, pehz labuma 120—130 kap. pudâ.

Kweeschi, Kreewu, pehz labuma, 120—150 kap. pudâ, Kursemes, 120 mahrz., — kap. pudâ.

Meeschi, Kreewu, pehz labuma, 95 mahrz. — kap. pudâ pahrd., Kursemes, 2-kanschu, pehz labuma, — kap. pudâ, schahweti, 100 mahrz. — kap. pudâ pahrd.

Ausas, leetoschanai 85—95 kap. pudâ.

Linsehklas, weenkahrschas fugas, 87½ proz. 155 kap. pudâ pahrd., stepju sehklas, 87½ proz., 163 kap. pudâ pahrdeweji.

Kanepu sehklas, schahwetas, 170 kap. pudâ pahrd.

No ahrsemem.

Franzija. Kreewijas ahrleetu ministrs v. Giers schinis deenàs eeradàs Parisê. Ministru preekschneeks Freisinê un ziti ministri apzeemoja v. Girsu. Wakarâ v. Giers bija pee ahrleetu ministra Ribo eelûgts uf meelastu, pee kura peedalijàs daudz augsti waldibas wihri. Giers, no Parises uf Berlini aiszelodams, apmekleja presidentu Karno; apmeklejums wilkàs pusstundu.

Wahzija. Zelâ no Parises, Kreewijas ahrleetu ministrs v. Giers atbrauza Berlinê un scho otrdeen keisars winu sanehma audienzê uf 20 minutem. Ap plkst. 1 deenâ Gierfam par godu bija isrihkotas brokastis pee walstskanzlera. Kà no tizamas puses top apgalwots, tad v. Giers kga zelojumam esot priwats raksturs, wina satikschanàs ar wadoscheem walstswihreem apstiprinajot ustizibu, ka meers tapschot usturets. Politikas wirseenâ ne-esot notikuschas nekahdas pahrmainas.

Italijai jau ilgaku laiku nebija sawa militar weetneeka Peterburgâ un tapat ari Kreewijai nebija Româ sawa militariska aisstahweja. Tagad nu tik lab Peterburgâ, kà ari Româ schahs weetas ispildità.

Seemel-Amerika. Nu-Jorkâ waldâ leels uhdens truhkums, kadêl fabrikas apstahjas strahdat. kahdi 30,000 zilweki tadêl tagad bes darba un pelnas.

Brasilija. Kà zitadi nebija sagaidams, tà ari notizis: lihdsschinejais presidents Fonseka, kas, nemeereem iszelotees sewi issludinajas par diktatoru jeb neaprobeschotu pawehlneeku, tagad no pretineekeem gahsts no sawa augstà amata un wina weetâ par presidentu pasludinats generals Peikfato.

Telegramas.

Berlinê, 25. (13.) now. Keisers teiza kahdâ usrunâ gwardu korpusa rekruscheem, kad tee tapa apswehrinati: „Kà paredsams, Jums buhs lauts tikai meera laikâ parahdit sawu duhschibu un droschsirdibu."

Berlinê, 26. (14.) now. v. Giers'am par godu wakar Kreewu wehstneezibâ bija isrihkota goda maltite preeksch 40 personam. Starp eeluhgteem weesem atradàs Kapriwis, walstssekretars Marschals, finantschu ministris Mikels, apakschwalsts sekretars Rotenhans un daschadi ahrleetu amata kungi, kà ari Kreewijas wehstneezibas lozekli. Pee goda maltites peedalijas ari dahmas.

Berlinê, 26. (14.) now. v. Giers wakar wakarâ aisszeloja no Berlines.

Parisê, 25. (13.) now. Sw. Etjenes pilsehtâ apzeetinaja Anglu speegus Kuperu un Rudnelli, kuri atsinas, ka gribejuschi eegût jauno Kreewu schaujamo eerozi, kuru drihsumâ pagatawos.

Parisê, 26. (14.) now. Sche-Ho aprinki (Mongolejâ) iszehlàs dumpis, kas ussukubinats no slepenajàm sabeedribam, dumpineeki nonahweja katolu preesteri un wairakus kristitus zilwekus.

Oldenburgâ, 25. (13.) now. Leelherzogiskais teatris nodega diwas stundas pehz israhdes beigam; zilweku dsihwibas naw neweena bojâ gahjuschas.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 15 ноября. 1891 г.

Sludinajumi.

Weikala atwehrschana.

Pagodinajos zeen. publikai zaur scho pasinot, ka es 16. nowembrî, **Rigâ, Kungu eelâ Nr. 10** (senakajâ Dschon Reimers'a lokalâ) **esmu atwehris**

baltdrahnu, weschas un trikotaschu weikalu sem firmas **E. Schuppe.**

Wairak gabus nodarbojees schinî arodâ, zeru zeen. publikas ustizibu eemantot un zentischos to usturet, ahtri un taisni apkalpodams.

Ar augstzeenibu **E. Schuppe.**

Skani dimdoschu urrah
un
augstu laimi!
Peitschu Kristines jaunkundsei, Peitschu Petera kungam.

Lai zeribas pumpuri Jums raisas
Un dsihwes zelsch ar rosem kaisas.

Kà faderinateem issauz
J. P., E. J. P., K. A. — r. t.
Preekulê.

No **Doles pagasta teesas** top usaizinati wisi no mirushà Frantschu mahjas saimneeka **Kaspar Antuschewsky parada prasitaji,** kà ari tee, kas winam ko buhtu paradâ, 6 nedeku laikâ no apakschâ sihmetas deenas, pee schihs teesas peeteiktees; wehlaki netaps neweens paradu prasitajs klausits, un ar paradneekeem taps pehz likuma darits.

Doles pagasta teesâ, 9. nowembrî 1891.
Nr. 143. 3

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pulkst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Mahzeklis,
kursch atflehgu kaleja amatu grib eemahzities, **war peeteiktees** Eekschrigâ, Mahlderu eelâ Nr. 4.

Mahja
ar 2 weikala lokaleem **ir pahrdodama** Brunineeku eelâ Nr. 49.
Tuwakas sinas turpat pee faimneezes.

Laulibas gredseni, 7
selta, 56. prowes, no 250 kap. gab. sahkot, **sudraba,** 84. prowes, no 30 kap. gab. sahkot. Pascha isgatawoti. **J. Lugawin,** Rigâ, Kalku eelâ Nr. 1.

Flames muischas (Flamenhof) **eesaluiza,** pee Kekawas,
pehrk meeschus
leelakàs un masakàs partijàs.

Stipri un lehti
teek wisi preekschmeti no stikla, porzelanasajangsa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, filonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 21), 2 tr. augstu **sakiteti.**

Eewehrojot spirta zenu paaugstinaschanu, esmu peespeests, sahkot no 11. nowembra sch. g.
wisas spirtu lakas sortes un polituras
par **1 rubli** pudâ **dahrgaki** aprehkinat.
J. C. Kochs,
lakas fabrika.

Kà pagahjuschds gadds, tà ari schajâ gadâ greeschu publikas wehribu uf no manis isgatawoteem **krahschneem kartoneem** ar
100 loksnem pastpapira (linjetas un nelinjetas) un 100 kuwerteem
ar **wahrda burteem glihtâ drukâ** Kreewu un Wahzu burteem, par
1 rubli,
isnàks schinî gadâ **pawisam jaunâ ispuschkojumâ,** kas kà **seemas-swehtku dahwanas** weenmèr atrada leelu peekritumu; lihds ar to peedahwaju ari smalku
papeterizu,
kas satura
50 loksnes it smalka dahmu pastpapira un 50 kuwertus
ar **baltu wahrda burtu druku,** par
1 rubli
un pasihstamàs
Mille fleurs garnituras
jaunâ smalkâ ispuschkojumâ, saturoschas **50 wehstulu loksnes** un **50 kuwertus** (smalkakàs sortes), **1 tintes dsehschamo** un **noplehschamus peesihmeschanas papirus** par **1 rbl. 25 kap.,** ar weenu **dsehschamu grahmatu** klaht **1 rbl. 35 kap,**
kà ari
ispuschkoschanas kassetes
ar **wismalkakeem, balteem** un **krahsaineem wehstulu papireem** un **jaunakàm monogramam, krahsu, selta** un **sudraba druku,** par daschadàm zenàm, un luhdsu laikâ laipni apskatiet.
August Lyra,
rakstamu un sihmejamu leetu pahrdotawa — **leelumà** un **masumà** — **konto-grahmatu** un **kuwertu fabrika.**

Lehti! Labi! Sem galwoschanas!
W. Weissagera
selta, sudraba un pulksteenu magasina,
Nr. 10, Kalku eelâ, Duwes namâ Nr. 10,

peedahwaju augsti zeenitai publikai **selta** un **sudraba kungu** un **dahmu pulksteenus,** sem wairakgadejas galwoschanas no labakàm fabrikam par sekoschàm zenam. **Selta kungu pulksteenus** ar dubult-kapseleem par **38, 40** un **60 rbl.** gab. un dahrgaki, **selta dahmu pulksteenus,** dubult-kapseleem par **25, 28, 32** un **35 rbl.** gab. un dahrgaki, **sudraba kungu enkura pulksteenus,** 15 akmineem par **12, 13, 14** un **15 rbl.** gab. un dahrgaki, kà ari **nikela** un **tehranda pulksteenus** leelâ iswehlê pa nedsirdeti lehtàm zenam. **Leela selta** un **sudraba kehschu, aprotschu, broschu** un **gredsenu iswehle. Selta** un **sudraba laulibu gredseni** ir ar weenu gatawi dabujami. **Parises kehdes** un **breloki** no labakàm fabrikam. **Sudraba aprozes** leelâ iswehlê no **2 rbl.** sahkot.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Salbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uf muhsu **rihsusterkeli,** kas pagatawota if wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadêl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsusterkele** ir uf wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Karbolineums,
ella pret puhschanu, lehtaka un labaka nekà darwa, isnihzina uf wiseem laikeem koka-schwami un ustur pee jaunbuhwem wisu uf wairak gadeem, dabujams pee
F. Lotto,
leelajâ Jaun-eelâ № 24, aiz rahtuscha.

Manà grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrsotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujamas schahdas grahmatas:

Kristus krusta swehtiba,
farakstita no Aonius Palearius. Latwifki pahrtulkota no H. Blumberg.
Maksà 15 kap.

Kristiga mahjas buhschana.
No Dr. Fr. Ahlfeldt. Latwifki no C. G. G. Croon. Leelwahrdes un Leesjumprawmuischas jaunaka mahzitaja.
Maksà 30 kap.

Kristigs drangs.
Jaunekleem un jaunekliem pee eeswehtischanas lihdsdodams par wadonu uf schi muhscha zelu.
Maksà 25 kap.

Laika-kaweklis pa seemas wakareem.
Sagahdats no A. Leitan. Trescha druka
Maksà 20 kap.

Labdarischana un pateiziba.
Stahsts no Franzuschu kara gadeem.
Maksà 5 kap.
Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 15 ноября 1891 г. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lejeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.